

Johanna Muurinen

Johdatus kokonaisvaltaiseen One Health -ajatteluun, esimerkkinä maatalous ja mikrobilääkeresistenssi

Yksi maapallo, yhteinen terveys -ajattelutapa sai alkunsa vuosituhaten vaihteessa globaalien tartuntatautiin vastustamiseen vaadittavasta yhteistyöstä. Tällöin huomattiin, että monet vaarallisesti leviävät taudit tarttuivat eläimistä ihmisiin, jolloin leviämistä vastaan oli järkevää taistella lääkäreiden ja eläinlääkäreiden yhteistyöllä. Hieman myöhemmin havaittiin, että itseasiassa hyvin usein eläimistä ihmisiin tarttuvien tautien yleistymisen taustalla on ympäristömuutos, eli ihmisten, eläinten ja ympäristön terveydet ovat sidoksissa toisiinsa. Niinpä viime vuosina eläinlääkäreiden ja lääkäreiden yhteistyöstä alkanut One Health -ajattelutapa on laajentunut ympäristön, ihmisten ja eläinten suhdetta tarkastelevaksi monialaiseksi lähestymistavaksi hyvinvointiin. Tänä päivänä One Health on paikallisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti toteutettavaa monet tieteenalat ylittävää yhteistyötä.

Yhteinen terveys -lähestymistavan toteuttaminen esimerkiksi tutkimushankkeissa saattaa kuitenkin olla haasteellista. Ihmisille on luonteenomaista keskittyä havainnoimaan yksityiskohtia kokonaisuusien sijaan. Tämän lisäksi asiantuntijat on koulutettu rajaamaan tarkasteltava aihe mahdollisimman täsmällisesti. Tiedekin on pirstaloitunut pieniin osiin, tieteenaloihin, joilla ei vaikuta enää olevan yhteyttä toisiinsa. Näistä syistä johtuen yhteisen terveyden näkökulmaa käyttävä tutkimushanke saattaa kuitenkin käytännössä olla toteutettu vain yhden tieteenalan menetelmillä, jolloin lopputuloksena ei välttämättä saatu niitä vastauksia, joita haluttiin. Haasteista huolimatta on jo tunnistettu, että Ihmiskunnan tulevaisuutta nyt uhkaavista vaaroista selviytyminen vaatisi suuria kokonaisuuksia jäsentävää monialaista ymmärrystä.

Tautia aiheuttavien bakteerien yleistävä mikrobilääkeresistenssi on yksi näistä ihmiskunnan tulevaisuutta nyt uhkaavista vaaroista. Vaikka mikrobilääkeresistenssi yhdistetään yleensä sairaalabakteereihin, on maatalous maailman suurin mikrobilääkkeiden käyttäjä. Maailman terveysjärjestö WHO, YK:n ruoka- ja maatalousjärjestö FAO ja maailman eläintautijärjestö OIE sekä useiden maiden terveysviranomaiset painottavat One Health -lähestymistavan tärkeyttä mikrobilääkeresistenssin vastaisessa taistelussa. Resistenssiseurantoja onkin jo toteutettu sekä sairaaloiden potilaista että tuotantoeläimistä otetuista näytteistä. Mutta mitä tekemistä maatalousympäristöllä on mikrobilääkeresistenssin kanssa ja miten tämä tulisi huomioida?

Seminaarissa kuullaan ympäristön roolista bakteerien mikrobilääkeresistenssissä ja haetaan lähestymistapaa, joka käsittäisi sekä kokonaisuuden että sen osat.